

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2022 m. spalio 28 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Antano Simišio (kolegijos pirmininkas), Donato Sėmo ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2022 m. spalio 21 d. paduotu ieškovės UAB „Mano Būstas Neris“ kasaciniu skundu dėl Vilniaus apygardos teismo 2022 m. liepos 21 d. nutarties peržiūrėjimo,

nustatė:

Vilniaus apygardos teismas 2022 m. liepos 21 d. nutartimi atmetė ieškovės UAB „Mano Būstas Neris“ atskirąjį skundą ir paliko nepakeistą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 8 d. nutartį, kuria teismas priėmė ieškovės atsisakymą nuo ieškinio ir bylą nutraukė.

Kasaciniu skundu ieškovė UAB „Mano Būstas Neris“ prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2022 m. liepos 21 d. nutartį, tenkinti ieškovės atskirąjį skundą ir priteisti visas ieškovės patirtas bylinėjimosi išlaidas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose. Taigi, ieškovė kasaciniu skundu skundžia apeliacinės instancijos teismo nutartį dėl bylinėjimosi išlaidų nepriteisimo ieškovei iš atsakovės.

Ieškovės kasacinis skundas grindžiamas pagrindais, remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktu – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimas, turintis esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punktu – skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, kad kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet ypatingais teisės klausimais, siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Taigi kasacinis skundas gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, numatytas [CPK 346 straipsnyje](#), bei nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialinės ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas yra toks svarbus, kad turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, o taip pat, kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą bylose, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovės UAB „Mano Būstas Neris“ kasaciniame skunde išdėstyti tokie argumentai:

- [CPK 94 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad kai byla baigiama neprimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės, teismas bylinėjimosi išlaidas paskirsto, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos. Apeliacinės instancijos teismas nutartimi nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinta, kad taikant [CPK 94 straipsnio](#) 1 dalį, įvertinamos ieškinio pareiškimo ir vėlesnio jo atsisakymo priežastys: ieškovas dalies ieškinio atsisakė (sumažino savo reikalavimus) dėl svarbių priežasčių, nenurodydamas priežasčių ar dėl to, kad atsakovas ieškovo reikalavimus patenkino iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos. Jeigu ieškinio pareiškimą nulėmė atsakovo elgesys (atsakovas patenkino dalį reikalavimų tik ieškovui pareiškus ieškinį arba dėl kitų su atsakovo elgesiu susijusių priežasčių ieškovas turėjo pagrindą reikšti didesnę reikalaviną), laikytina, kad dėl bylinėjimosi išlaidų atsiradimo kaltas atsakovas, ir todėl būtent jam tenka bylinėjimosi išlaidų atlyginimo pareiga (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. spalio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-464/2013](#)). Bylos ar jos dalies nutraukimas vertinamas kaip bylos (jos dalies) užbaigimas neprimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės. Tokiu atveju, sprendžiant dėl priteistino bylinėjimosi išlaidų dydžio, taikytinos [CPK 93 straipsnio](#) 4 dalies, 94 straipsnio 1 dalies bei 98 straipsnio 2 dalies nuostatos, t. y. turi būti atsižvelgiama tiek į šalių procesinio elgesio tinkamumą bei priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. lapkričio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-7-212-469/2021](#)). Civilinę bylą nutraukus, bylinėjimosi išlaidų atlyginimas paskirstomas remiantis priežasties teorija; lemiamą reikšmę turi ne galutinio teismo sprendimo priėmimas, o procesinis šalių elgesys, įvertinus bylinėjimosi išlaidų susidarymo priežastingumą, šalių apdairumą, rūpestingumą atliekant procesinius veiksmus, taip pat ir ieškinio padavinį, ir kt. Kiekvienas asmuo turi pareigą laikytis tokio elgesio taisyklių, kad savo veiksmais (veikimu ar neveikimu) nepadarėtų kitam asmeniui žalos, bet taip pat vadovautis ir teisingumo bei sąžiningumo principais ([CK 1.5 straipsnis](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-158-403/2022](#)). Taigi, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje yra suformuluota [CPK 94 straipsnio](#) 1 dalies aiškinimo ir taikymo taisyklė, kad bylinėjimosi išlaidos paskirstomos atsižvelgiant tik į šalių procesinį elgesį. Byloje pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nukrypo nuo paminėtos proceso teisės normos aiškinimo ir taikymo praktikos bei bylinėjimosi išlaidas paskirstė atsižvelgę tik į šalių elgesį, susiklosčiusį iki civilinės bylos iškėlimo. Apeliacinės instancijos teismas nutartimi sukūrė precedentą, leidžiantį mažinti ar visai nepriteisti bylinėjimosi išlaidas dėl ne procesinio, o elgesio, nesusijusio su civiliniu procesu, t. y. dėl elgesio iki civilinės bylos iškėlimo. Tačiau [CPK 94 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad turi būti vertinamas tik procesinis elgesys, jokių išimčių nėra.
- Tam, kad būtų teisinis pagrindas nukrypti nuo bendrųjų bylinėjimosi paskirstymo taisyklių, taikant [CPK 93 straipsnio](#) 4 dalyje įtvirtintą išimtį, turi būti konstatuotas šalies netinkamo procesinio elgesio faktas. Be to, atsižvelgiant į [CPK 93 straipsnio](#) 4 dalyje įtvirtintos teisės normos išimtinį pobūdį, jos taikymo pagrindas gali būti ne bet koks netinkamas procesinis elgesys, o toks, kuris nekelia abejonių dėl jį atlikusios šalies nesąžiningumo. Įstatymų leidėjas įtvirtino siekį užkirsti kelią šalims gauti atlyginimą tų bylinėjimosi išlaidų, kurios atsirado arba padidėjo dėl šalių nesąžiningo naudojimosi procesinėmis teisėmis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 27 d. nutartis

civilinėje byloje [Nr. e3K-3-83-1075/2020](#)). Taigi, bylinėjimosi išlaidos gali būti nepriteisiamos bylą laimėjusiai šaliai dėl ne bet kokio, o būtent dėl procesinio bylą laimėjusios šalies elgesio, kurio nesąžiningumas turi nekelti jokių abejonių. Taikant [CPK 93 straipsnio](#) 4 dalį, turi būti nustatytas priežastinis ryšys tarp nepriteistinių bylinėjimosi išlaidų ir nesąžiningo procesinio elgesio. Bylą nagrinėję pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nepagrįstai nusprendė, kad nepaisant to, jog atsakovė pripažino skolą ir ją sumokėjo jau po civilinės bylos iškėlimo, kas iš esmės reiškia, jog ieškovė dėl atsakovės kaltų veiksmų kreipėsi į teismą dėl skolos priteisimo ir patyrė bylinėjimosi išlaidas, vis dėlto ieškovė neturi teisės į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindų padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiami jame nurodomi kasacinio skundo pagrindai dėl nurodytų teisės normų pažeidimo. Kasacinio skundo argumentais apie nukrypimą nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos nepagrindžiamas nurodomos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos ryšys su skundžiama teismo nutartimi bei nepagrindžiama, kad bylą išnagrinėjęs teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio](#) 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350 straipsnio](#) 2 dalies 3, 4 punktai).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais ir 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Antanas Simniškis

Donatas Šernas

Algirdas Taminskas